

	Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка	Силабус навчальної дисципліни			
		Назва дисципліни Організація діяльності юридичної клініки			
		Статус дисципліни обов'язковий компонент			
Галузь знань		D Бізнес, адміністрування та право			
Спеціальність		D 8 Право			
Освітня програма		Право			
Рівень вищої освіти		Перший (бакалаврський)			
Форма навчання		Денна/заочна			
Курс		1			
Семестр		2			
Обсяг дисципліни		Кредити	3,5	Години	105
		Лекційні			20/12
		Практичні/семінарські			20/6
		Лабораторні			-
		Самостійна робота			65/87
Семестровий контроль		Залік			
Викладач		Максименко Наталія Володимирівна, к.ю.н., доцент кафедри галузевого права та правоохоронної діяльності, доцент			
Контактна інформація		n.v.maksimenko@cuspu.edu.ua			
Кафедра		кафедра галузевого права та правоохоронної діяльності			
Факультет		права, бізнесу та адміністрування			
Предмет навчання (Що буде вивчатися)		Курс вивчає суспільні відносини, що виникають у процесі організації, функціонування та розвитку юридичної клініки як структурного підрозділу закладу вищої освіти, а також правові, організаційні й етичні засади надання безоплатної правничої допомоги, участі здобувачів юридичної освіти у практичній правозастосовній діяльності та взаємодії юридичної клініки з органами публічної влади, інститутами громадянського суспільства й іншими суб'єктами правових відносин			
Мета (Чому це цікаво/потрібно вивчати)		Мета курсу полягає у формуванні в майбутніх юристів системних теоретичних знань і практичних навичок щодо організації, функціонування та правового забезпечення діяльності юридичної клініки, а також розвитку професійних компетентностей з надання безоплатної правової допомоги, дотримання стандартів юридичної етики, прав людини та застосування отриманих знань у реальних правозастосовних ситуаціях.			
Компетентності		Компетентності: Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності (ІК). Загальні - здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК1); - здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК2); - знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК3);			

	- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК7); - здатність бути критичним і самокритичним (ЗК8); - здатність працювати в команді (ЗК9); - здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК11); - здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми (ЗК12); - цінування та повага різноманітності і мультикультурності (ЗК14); здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності (ЗК16). Фахові - цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи (ФК3); - здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини (ФК4); - здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права (ФК5); - здатність застосовувати норми та інститути права щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право (ФК7); - здатність застосовувати правові принципи та доктрини (ФК8); - здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин (ФК10); - здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти (ФК11); - здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції (ФК12); - здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації (ФК14); - здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування (ФК15); здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення (ФК16)
Програмні результати (Чому можна навчитися)	У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти набудуть навичок: - визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин (ПРН1); - проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних

	джерел (ПРН3); - давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю (ПРН5); - оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему (ПРН6); - самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій (ПРН9); - мати базові навички риторики (ПРН11); - доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло (ПРН12); - знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права (ПРН13); - використовувати статистичну інформацію, отриману з періодичних джерел та вторинних джерел для правничої діяльності (ПРН14); - працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди (ПРН17); - пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів (ПРН19); - готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях (ПРН21); - надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях (ПРН22).
Зміст дисципліни	Розділ 1 Загальні положення та організація діяльності юридичної клініки Тема 1. Історія становлення та розвитку юридичних клінік Тема 2. Правові засади організації та роботи юридичної клініки Тема 3. Мета, завдання, функції та принципи діяльності юридичних клінік Тема 4. Професійна етика і корпоративна культура у діяльності юридичних клінік Тема 5. Діловодство та документування у юридичних клініках Розділ 2. Діяльність юридичних клінік в Україні: напрямки, методи, форми Тема 6. Інтерв'ювання (опитування) клієнта Тема 7. Консультування клієнта Тема 8. Правопросвітня діяльність юридичної клініки Тема 9. Представництво клієнтів в державних органах та інші напрямки діяльності Тема 10. Психологічні особливості надання правової допомоги.
Критерії оцінювання роботи студентів	Семінарські заняття оцінюються: від 1 до 5 балів, кожна рубіжна контрольна робота до 5 балів. Протягом вивчення дисципліни здобувач освіти має набрати до 60 балів (за виконання практичних завдань, включаючи самостійну роботу та рубіжний контроль) та за контрольну роботу - до 40 балів, що в сумі становитиме до 100 балів. Перескладання пропущених занять, контрольної роботи проводиться на консультаціях за тими ж критеріями. Критеріями оцінки є: <u>усні відповіді:</u> • повнота розкриття питання; • логіка викладання, культура мови; • емоційність та переконаність; • використання основної та додаткової літератури;

	• аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; виконання письмових завдань: • повнота розкриття питання; • цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; • акуратність оформлення письмової роботи. Максимальний бал на семінарському занятті становить 5 балів: 5 б. ставиться, коли здобувач повністю засвоїв теоретичний матеріал, логічно викладає його, пов'язуючи з вивченим раніше, бачить міжпредметні зв'язки, наводить аргументи, робить посилання на літературу. Обов'язковим є ознайомлення з додатковою літературою, її опрацювання і використання під час розкриття питання. Здобувач робить висновки, висловлює гіпотези, дискутує. 4 б. ставиться, коли здобувач засвоїв теоретичний матеріал, вільно викладає його, наводить приклади, однак є незначні проблеми з усвідомленням системних зав'язків, коментарем теоретичного матеріалу. Не завжди дотримується логіки викладу, припускається незначних помилок чи неточностей. 3 б. ставиться здобувачеві, який засвоїв матеріал на рівні переказування, відтворює вивчене не завжди логічно, припускається помилок. 2 б. одержує здобувач, який невпевнено переказує матеріал, не завжди вправно ілюструючи його. Під час відповіді потребує допомоги, допускається помилок. 1 б. одержує здобувач, який має лише приблизне уявлення про питання, що розглядається на занятті, може сказати два-три речення по суті питання, назвати деякі правові документи. До 10-ти балів здобувач може отримати за виконані завдання самостійної роботи з тем, з урахуванням якості, повноти виконання завдання. Якщо здобувач жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів. За рішенням кафедри здобувачам, які брали участь у науково-дослідній роботі - роботі конференцій, наукових гуртків, підготовці публікацій тощо можуть нараховуватися додаткові бали: до 5 балів.
Політика курсу	Курс передбачає роботу в колективі. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. Лекційні та семінарські заняття відвідуються згідно розкладу занять, самостійна робота подається не пізніше, ніж за два тижні до закінчення семестру. На заняттях телефонами та айфонами студент може користуватися з дозволу викладача для уточнення окремих положень та понять за темою семінару. Ліквідація заборгованості відбувається протягом 1 тижня після пропущеного заняття. Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: Самостійна робота включає в себе поглиблену проробку питань тем за рекомендованою літературою.
Інформаційне забезпечення	онлайн-ресурси: https://classroom.google.com Інформаційні ресурси: 1. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/. 2. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua/. 3. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: http://portal.rada.gov.ua/. 4. Офіційний сайт Базу українського законодавства в Інтернет. URL: www.lawukraine.com.

	5. Урядовий портал Кабінету Міністрів України. URL: www.kmu.gov.ua.
Матеріально-технічне забезпечення	Матеріально-технічне забезпечення Аудиторії корпусу № 1, № 4 ЦДПУ ім. В.Винниченка, мультимедійне обладнання або ноутбук, смартфони, презентаційні матеріали до курсу, навчальна та наукова література. Література Нормативно-правові акти 1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. 2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 № 5076-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text 3. Про безоплатну правничу допомогу: Закон України від 02.06.2011 № 3460-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-17#Text 4. Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України: МОН України; Наказ, Положення від 03.08.2006 № 592. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0956-06#Text 5. Всеукраїнська громадська організація «Асоціація юридичних клінік України». Стандарти діяльності юридичних клінік України (Схвалені Всеукраїнським З'їздом Асоціації юридичних клінік України Протокол № 2 від 19 червня 2014 року). URL: https://legalclinics.in.ua/wp-content/uploads/2017/07/standarti-diyalnostiyuridichnikh-klinik-ukrajini.pdf Основна 1. Молдован В.В., Кацавець Р. С. Юридична клініка: Навч. пос. К.: Центр учбової літератури, 2007. 224 с. 2. Правнича клінічна освіта в Україні: навч. посібник / за заг. ред. В. М. Суценка. К.: Vaime, 2020. 274 с. Допоміжна 1. Аракелян М. Юридична клініка – ефективна модель надання безкоштовної правової допомоги в Україні. Юридичний вісник. 2021. № 6. С. 52-58. 2. Бежсевич А. М. Роль та місце юридичної клініки в сучасній системі безоплатної правової допомоги в Україні. Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса. 2023. № 1. С. 14-22. 3. Безоплатна правова допомога. Міністерство юстиції України: веб-сайт. URL: https://minjust.gov.ua/legal_aid. 4. Головань Т. Г. Юридична клінічна освіта в контексті забезпечення якості вищої освіти в Україні: виклики сучасності. Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса. 2023. № 1. С. 46-53. 5. Давлатов Ш. Б. Взаємодія консультанта юридичної клініки з клієнтом під час первинного інтерв'ювання: юридично-психологічний аспект. Правова позиція. 2021. № 4(33). С. 21-25. 6. Кравчук М., Грицан О. Юридична клінічна освіта як ефективний спосіб підготовки правників. Актуальні проблеми правознавства. 2021. № 2(26). С. 26-48. 7. Кучеренко Т. М. Формування юридичною клінікою правової культури та її вплив на професійну ідентичність студента-правника. Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса. 2023. № 1. С.

86-95.

8. Міловська Н. В. Юридичні клініки у системі практичної підготовки фахівців у галузі права. *Нове українське право*. 2021. № 4. С. 144-150.

9. Найда І. В. Взаємозв'язок юридичної клінічної освіти та національно-патріотичного виховання в Україні. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. № 1. С. 103-109.

10. Нікуліна М. О., Давлатов Ш. Б. Правопросвітницька робота як напрям діяльності юридичної клініки. *Правова позиція*. 2021. № 4(33). С. 49-53.

11. Письменна О. П., Лазарчук Г. Є. Розвиток правопросвіти в юридичному клінічному русі та роль медіатизації у правопросвіті. *Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса*. 2023. № 1. С. 122-129.

12. Примірний етичний кодекс юридичної клініки. URL: <https://legalclinics.in.ua/prymirnyj-etychnyj-kodeks-yurydychnoyi-kliniky/>

13. Rogozinnikova K.S. Особливості взаємодії юридичних клінік з системою надання безоплатної правової допомоги. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 5. С. 245-249

14. Хорошковська В. С. Особливості становлення та розвитку юридичної клінічної науки в Україні. *Правова позиція*. 2021. № 4(33). С. 82-87.

15. Новосад І.В. Юридична клінічна практика: методичні рекомендації. – Луцьк, 2025. – 56 с. URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgklcfindmkaj/https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/29510/3/metod.pdf>

16. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ НАДАННЯ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВНИЧОЇ ДОПОМОГИ. Методичні вказівки до проведення практичних (семінарських) занять та самостійної роботи для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 (D8) «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (перероблені) / Укл.: Литвиненко В.М. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2025. 52 с. URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgklcfindmkaj/https://ir.stu.cn.ua/server/api/core/bitstreams/7a163d9e-b1d4-44ac-a798-3dbf53d4d3ac/content>